

Historische waardepapieren verzamelen als hobby

*Met vriendelijke groeten,
Frits
Haen*

Ook historische waardepapieren – aandelen en obligaties – zijn een onderwerp, zo niet hartstocht van verzamelaars geworden. Een van hen is de heer R.C.M.P. Haen, bedrijfsleider/procuratiehouder bij de bouwmaterialenhandel Jan Vet B.V. te Amsterdam.

De heer Haen werd door zijn broer, die op de effectenbeurs werkzaam is, op het verschijnsel oude effecten attent gemaakt; als uitgangspunt voor zijn verzameling heeft hij het thema bouw met als specialiteit steen- en dakpannenfabrieken en bouwmaterialen- en tegelhandelaren.

Wat zijn oude effecten?

Een manier om werkkapitaal te verkrijgen voor vennootschappen, instellingen, stichtingen en overheid is het uitgeven van aandelenbewijzen en obligaties. Wij kunnen deze aandelen en obligaties onder de verzamelnaam „effecten” aanduiden.

Effecten worden veelal ter beurze verhandeld. In Nederland gebeurt dat via de Amsterdamse Effectenbeurs. Effecten hebben een bepaalde „levensduur” d.w.z. een periode waarin de effecten voor de bezitter ervan rente opleveren (bij obligaties) en dividend (bij aandelen).

Aandelen in een vennootschap die bijv. wordt opgeheven, zijn niet meer verhandelbaar. De beleggingswaarde is gereduceerd tot nul.

Een obligatielening kent een tevoren vastgestelde looptijd. Wanneer de gehele lening is afgelost en alle rente is uitbetaald (of wanneer een obligatie is uitgeloot) is de looptijd van de obligatielening beëindigd. Ook hier geldt weer dat de beleggingswaarde is gereduceerd tot nul.

Wat gebeurt er nu met deze voor de belegger waardeloos geworden effecten? Tot voor enkele jaren: niets. De oude effecten werden bij banken en ook wel door particulieren in het archief bewaard of zij werden vernietigd. Totdat enkele mensen zich gingen verdiepen in de aard van deze oude effecten. Waarom zou men deze, voor de beleggers waardeloos geworden papieren zonder meer vernietigen of in een kast laten liggen? Gelet op de grafische vormgeving, de illustratie, de zorg waarmee deze papieren werden vervaardigd, de historie die uit deze papieren spreekt, was dat toch eigenlijk jammer.

Men begon zich aldus voor deze oude effecten te interesseren. Verenigingen werden opgericht in binnen- en buitenland, waar verzamelaars (ook wel Scripofiliëten genoemd) elkaar treffen op de door deze verenigingen georganiseerde ruilbeurzen en veilingen.

Men informeert elkaar over nieuwe vondsten (een ieder kent nog wel iemand in zijn/haar omgeving die uit de familie nog een of meer „waardeloos” geworden effecten bezit) en raadpleegt andere verzamelaars wanneer de waarde of betekenis van bepaalde stukken hem niet duidelijk is.

Wat te verzamelen?

Het opbouwen van een collectie oude effecten kan vanuit diverse invalshoeken gebeuren. De verzamelaar kan zich bijvoorbeeld interesseren voor een bepaald thema (Bouw, Scheepvaart, Spoorwegen, Automobiëlandustrie e.d.), zich bepalen tot het verzamelen van oude effecten met een mooie illustratie, zich toeleggen op stukken naar geografische gebieden (Nederlandse, Duitse of Amerikaanse oude effecten e.d.), uitsluitend zeldzame stukken sparen of oude effecten met een geschiedkundig belangwekkende betekenis.

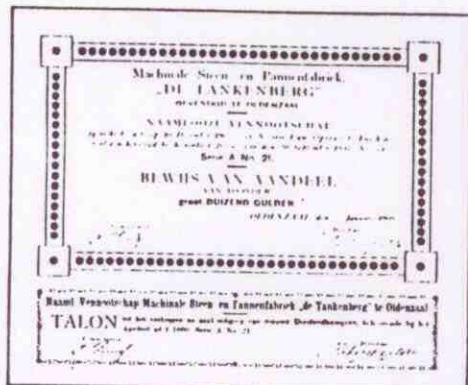
Het historische aspect bij het verzamelen van oude effecten

Tot dusver is er betrekkelijk weinig aandacht besteed aan de historische waarde van het oude – waardeloos geworden – effect. Naar veler mening ten onrechte. Zelden zal men een beter inzicht verkrijgen in de ondernemingslust. Ook de jacht naar geldelijk gewin komt aan de orde. De geschiedenis van sluwe zakenlieden die op geraffineerde wijze het geld uit de zakken van de argeloze belegger wisten te kloppen. De meest fantastische ondernemingen zagen het licht. Het geld lag als het ware voor het grijpen. Dat de meeste van deze ondernemingen weer snel verdwenen laat zich raden. De oude thans waardeloze effecten van deze ondernemingen zijn trieste overblijfselen.

Hierna volgt een greep uit de collectie van de heer Haen:

Een bewijs van aandeel van de Nederlandse Bouw-Maatschappij dd. 30 december 1864 opgericht en ondertekend door Dr Sarphati.

De bedoeling van de oprichting van deze maatschappij was de concessie voor de bebouwing van de terreinen rondom het Paleis voor Volksvlijt aan deze Mij. over te dragen. Hoewel Dr Sarphati met zijn gebruikelijke welsprekendheid een beroep deed op de burgerij op het kapitaal dezer onderneming in te schrijven, bleef het verwachte succes uit. De aanleg van de straten

N.V. Waalsteenfabriek „Wundesheim“ te Zwolle.

Mij. tot Landbezit te Mijdrecht dd. 20-1-1880.

Haagsche Bouwgrond Mij. „Duinoord“ te 's-Gravenhage dd. 29-12-1891.
Utrechtse Mij. tot Exploitatie van Bouwterreinen te Utrecht dd. december 1896.
Bouwgrond Mij. „Laakkwartier“ te 's-Gravenhage dd. 24-3-1897.

Nederlandsche Hout- en Heipalenmaatschappij te Rotterdam dd. 16-10-1900.
Nederlandsche Betonijzerbouw te Amsterdam dd. juli 1913.

Maatschappij tot Exploitatie van de Groeve „St. Pieter“ te Rotterdam dd. 1-5-1917.
Nationale Kalkmergelmaatschappij te Amsterdam dd. 5-3-1917.

Van Kooperen's Metselbedrijf te Amsterdam dd. 31-3-1924.

Eerste Nederlandsche Fabriek van Gereedschappen te Amsterdam dd. 12-1-1916.

Nederlandsche-Metselaars-Patroons-Bond te Amsterdam dd. 30-10-1957.

Leidse Bouwmaterialenhandel v/h H. van de Berg en J. den Duijn te Leiden dd. 8-3-1917.

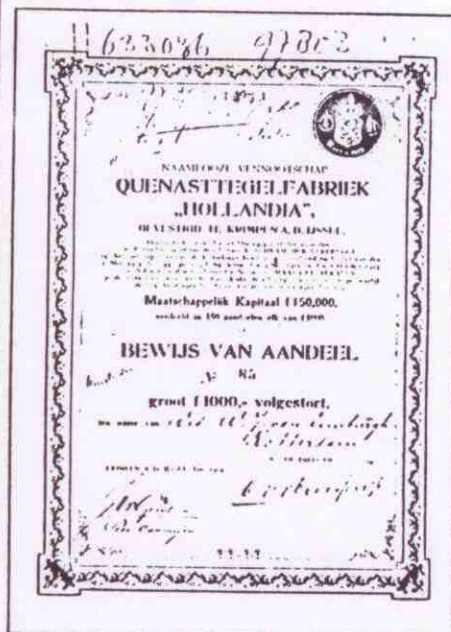

E. Grupe te 's-Gravenhage dd. 18-2-1931.
Handel in Bouwmaterialen.

De Tegelhandel te Utrecht dd. 1-3-1939.

Quenastteggelfabriek „Hollandia“ te Krimpen a.d. IJssel dd. januari 1914.

Haarlemsche Stoomverffabriek v/h W. Leur & Co. te Haarlem dd. juni 1884.

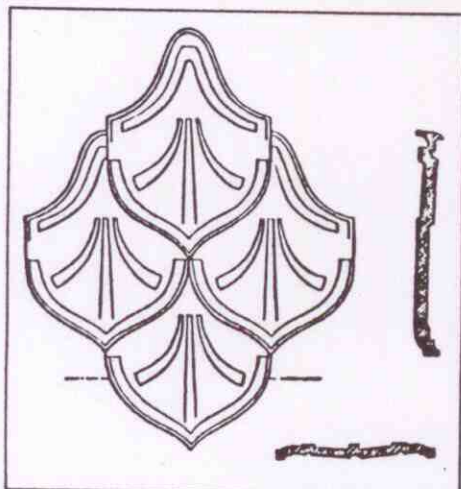

Nederlandsche Fabriek van Upland Marmer te Amsterdam dd. 1-7-1907.

Nederlandsch-Indische Portland Cement Maatschappij te Amsterdam dd. 8-4-1910.

Daarnaast nog tientallen Steenfabrieken en andere aan de bouw verwante bedrijven zoals handelaren in diverse branches, onroerend goed mij., bouwgrondmij., aannemingsbedrijven, exploitatie mij. e.d.

slechts twee jaar geproduceerd, daar de pannen kwalitatief wel goed waren maar véél te duur. Economisch was het geen haalbare kaart om deze verder te fabriceren. Bij slopers zijn deze pannen nog steeds te vinden.

Alweer een aandeel uit Zuid-Holland: N.V. Zuid-Hollandsche Stoomsteenfabriek dd. 15 februari 1901.

Deze fabriek stond aan de rand van Rijswijk (Z-H) aan de uiterwaarden van de rivier de Vliet. De fabriek produceerde in een originele veldoven een geelachtige handvormsteen; deze steen werd ook wel Rijswijkse steen genoemd en had een afmeting van 23x7,2x8,3 cm; tevens maakte de fabriek nog een kleiner formaat dat qua afmeting tussen een IJsselsteen en een Rijnformaat uitkwam. De stenen zijn o.a. vermeld aan het Elisabeth Gasthuis te Gouda.

Een verdere blik op de ondernemingslust van onze voorvaders leidt tot onderstaande lijst van een aantal opmerkelijke bedrijven:

Mij. tot Grondcultuur en Exploitatie van Steenfabrieken te Nuenen dd. 15-2-1920.

De Steenfabrieken Nuenen te Nuenen dd. 9-6-1925.

Drentsch-Groninger Steenfabrieken en Kalkbranderij te Wildervank dd. december 1916.

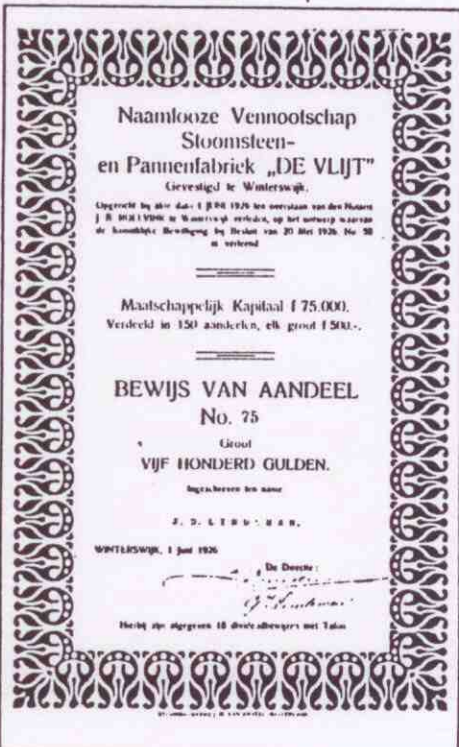

Th. Burgers' Steenfabrieken v/h Gebr. Burgers te Weurt dd. 30-4-1923.

Kalkzandsteenfabriek en Exploitatiemij. „De Hooge Berg” te Velsen dd. 27-8-1910.

Stoomsteen- en Pannenfabriek „De Vliet” te Winterswijk dd. 1-6-1926.

Machinale Steen- en Dakpannenfabriek „De Tankenberg” te Oldenzaal dd. januari 1908.

Een dure hobby?

De kosten per oud effect variëren zeer sterk. De verzamelwaarde wordt o.m. afge-
rekenen aan de kwaliteit, kleur, grafische
voorstelling en niet te vergeten de oplage
waarin het effect destijds is uitgegeven.
Voor de heer Haen gold als extra handicap
bij het verzamelen van oude effecten van
zijn doelgroep, dat er erg weinig effecten
van het thema Steen- en Dakpannenfa-
brieken en Bouwmaterialen- en Tegelhan-
delaren op veilingen worden aangeboden
(waarschijnlijk zijn er erg veel aandelen in
familiebezit), doch de heer Haen wil met
nadruk vermelden dat hij erg veel dank ver-
schuldigd is aan de helaas nog weinig
overgebleven steenfabrikanten, die hem
vaak spontaan en geheel belangenloos ge-

holpen hebben om de verzameling op een
redelijk peil te brengen.

Als dank is de heer Haen voornemens om in
de naaste toekomst een tentoonstelling bij
de Nederlandse Baksteen Industrie (Kera-
misch Huis) te houden.

Dat er nog genoeg oude steen- en dakpan-
nenfabriek-aandelen en bouwmaterialen-
en tegelhandelaren-aandelen moeten zijn,
kan de heer Haen opmaken uit oude lijsten
van alle Industriële Nijverheids-onderne-
mingen die bij de Kamers van Koophandel
zijn ingeschreven, die hij heeft weten te
bemachtigen.

Voor belangstellenden kunnen wij melden
dat er een heuse vereniging van Verzame-
laars van Oude Fondsen bestaat, die vier

maal per jaar een keurig verzorgd blad uit-
geeft en tevens veilingen, ruilbeurzen e.d.
organiseert.

Voor eventuele informatie hierover kan men
schrijven naar: Vereniging van Verzame-
laars van Oude Fondsen, redactie en secre-
tariaat: Postbus 17071 - 1001 JB Amster-
dam, telefoon: 020-953559 (uitsluitend na
20.00 uur).

Een ieder die de heer Haen verder kan en
wil helpen met zijn opmerkelijke hobby kan
contact opnemen met: R.C.M.P. Haen,

Pla
Aberson-Haen
Bouwmaterialen bv

A.J. Ernststraat 799
1082 LL AMSTERDAM
tel. 020-6444001 / fax 6440513

Aberson-Haen
Bouwmaterialen bv

A.J. Ernststraat 799
1082 LL AMSTERDAM
tel. 020-6444001 / fax 6440513